

هویت تاریخی شهر ایلام
(با تأکید بر بافت معماری سنتی)

مؤلفان :

دکتر حبیب اله محمودیان

مهندس زینب لطفی

انتشارات رگرو

۱۳۹۶

سرشناسه: محمودیان، حبیب اله ۱۳۲۹.

عنوان و نام پدیدآور: هویت تاریخی شهر ایلام /

(با تأکید بر بافت معماری سنتی)

مولفان: دکتر حبیب اله محمودیان، مهندس زینب لطفی

مشخصات نشر: ایلام: زاگرو، ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۱۳۷ ص.: مصور (بخش رنگی)، نقشه (رنگی).

شابک: ۶-۳۸-۸۲۳۸-۶۰۰-۹۷۸ : ۱۳۰,۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: معماری بومی — ایران — ایلام

موضوع: Vernacular architecture -- Iran -- Ilam

موضوع: ایلام (استان) -- جغرافیای تاریخی

موضوع: Ilam (Iran: Province) -- Historical geography

سناد الزوده: زینب لطفی، ۱۳۶۰.

رده بندی کتبی: NA ۱۴۸۰/۳۵۹ ۱۳۹۶

رده بندی عددی: ۷۲۰/۹۵۵۴۵

شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۴۱۸۳۲

ایلام: خ اشرفی اصفهانی، کوچه سوده، پلاک ۲۱۷

هویت تاریخی شهر ایلام

(با تأکید بر بافت معماری سنتی)

مولفان: دکتر حبیب اله محمودیان، مهندس زینب لطفی

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

طرح جلد: لیلا دهبالایی

چاپ و لیتوگرافی:

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش گفتار.....	۷
فصل اول.....	۹
کلیات معماری سنتی.....	۹
معماری سنتی.....	۱۰
تاریخ معماران ایرانی.....	۱۲
مصالح ساختمانی.....	۱۹
تعریف کلمات و اصطلاحات.....	۲۱
فصل دوم.....	۲۵
موقعیت جغرافیایی ایلام.....	۲۵
موقعیت جغرافیایی فلات ایران.....	۲۶
موقعیت جغرافیایی استان ایلام.....	۲۷
فصل سوم.....	۳۷
توسعه ی پایدار.....	۳۷
فصل چهارم.....	۵۵
معماری پایدار.....	۵۵
معماری پایدار.....	۵۷
پیشینه معماری پایدار.....	۵۹
اصول اولیه معماری پایدار.....	۶۱
فصل پنجم.....	۷۱
اقلیم و معماری.....	۷۱
اقلیم.....	۷۲

۷۵	کالبد شهری و روستایی در اقلیم سرد
۸۵	فصل ششم
۸۵	ویژگی های اقلیمی تأثیرگذار بر معماری ایلام
۱۰۱	فصل هفتم
۱۰۱	تاریخ معماری و شهرسازی سنتی ایلام
۱۰۴	آثار و ابنیه تاریخی
۱۱۹	فصل هشتم
۱۱۹	شکل گیری توسعه معماری شهری ایلام
۱۲۰	تاریخچه پیدایش رشد شهر ایلام
۱۲۰	مراحل توسعه و فیزیکی شهر ایلام
۱۲۷	منابع

پیش گفتار

دردنیای امروز فرایند سیاست‌های توسعه‌ی پایدار در شهرها مورد توجه مراکز علمی و اجرایی است. اقتصاد، محیط زیست و جامعه از مهمترین زمینه‌های مورد بررسی در فرایند مطالعات علمی در عرصه‌ی بافت معماری است، هرچند معماری با رویکرد پایداری نیز از مؤلفه‌های مهم شهر قلمداد می‌گردد. از جهتی دیگر محیط زیست، اقلیم و تغییرات آن، مساله‌ی کاهش مصرف انرژی و مسائل بوم‌شناختی از مهمترین عوامل تأثیرگذار در شکل‌گیری رویکردهای معماری پایدار است.

بررسی‌های علمی نشان می‌دهد، مفهوم معماری پایدار بر اصولی تکیه دارد که از جهات مختلف دارای اهمیت می‌باشد. گروهی که به طراحی ساختمان بر اساس ارتباط و تأثیر آن بر محیط زیست توجه داشته و گروه دیگری که به کاهش مصرف انرژی در ساختمان اشاره دارند. گستره‌ی بررسی‌های معماری استان ایلام دارای شرایط اقلیمی متفاوت بوده و از آب و هوای متنوع در فصول مختلف برخوردار است. از این رو، سبک‌والگوهای معماری سنتی را می‌توان در بافت شهرها و مکان‌های استقرار آن ملاحظه نمود. معماری سنتی ایلام مدلی از معماری ایران است که از نسل‌های مهم معماری پایدار تبعیت می‌کند. در ساختار اینگونه معماری‌ها تنها کارایی انرژی، بلکه شرایط اکولوژیکی را نیز مورد توجه قرار گرفته تا با توجه به هزینه‌های زندگی ساکنان را به میزان قابل توجهی کاهش دهد. بررسی بناهای سنتی و بومی در استان نشان می‌دهد که در این بناها استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر نظیر جریان هوا، نور و حرارت آفتاب مورد توجه سازندگان قرار گرفته است.

ساخت بناها به تبعیت از جهات جغرافیایی برای بهره‌گیری از نور آفتاب و توزیع بخش‌های مختلف بنا در این فرایند و... از جمله موارد قابل طرح در این زمینه می‌باشد.

باشد. در بافت معماری سنتی، بناها به گونه‌ای احداث شده‌اند که کمترین تأثیر منفی را بر محیط زیست داشته باشند، اما در معماری مدرن، استفاده بیش از اندازه از انرژی‌های غیرقابل تجدید و طراحی نادرست ساختمان‌ها بدون توجه به شرایط اقلیمی و... دیده می‌شود که نیاز به استفاده از وسایل گرم‌کننده در فصول سرد سال و سیستم‌های خنک‌کننده در فصول گرم سال را ضروری می‌سازد. بنابراین، نگرشی تازه به معماری مدرن در راستای بهره‌گیری از معماری سنتی در جهت احیای معماری ایرانی مورد نیاز است. چرا که، رعایت اصول معماری پایدار و توجه به مزایای معماری سنتی دارای اهمیت می‌باشد. در این نوشتار تلاش شده تا در راستای مطالعه و بررسی ابعاد ارزش - معماری سنتی و بومی منطقه، در جهت احیای هویت‌های مثبت در عرصه‌های معاصر پایدار گام برداشته شود. امید است اطلاعات محدود ارائه شده بتواند مدخلی برای تحقیق و پژوهش در این عرصه باشد.

مؤلفان

۱۳۹۶